

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

Președinte - Ursache Petru,

judecători – Toma Nadejda, Alerguș Constantin, Timofti Vladimir și Moraru Petru,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare, declarate de către inculpata Codrean Rita și de către avocatul Țurcan Arina în numele inculpatei Codrean Rita, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017, în cauza penală privind-o pe

Codrean Rita XXXXX, născută la XXXXX, originară din r-nul XXXXX, s. XXXXX, domiciliată în r-nul XXXXX, s. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.12.2015 – 29.06.2016;

Instanța de apel: 22.12.2016 – 29.03.2017;

Instanța de recurs: 07.06.2017 – 29.11.2017;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 29 iunie 2016, Codrean Rita a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani și 6 (șase) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă și încasat din contul lui Codrean Rita în beneficiul succesorului părții vătămate Friniuc Tatiana prejudiciul material în sumă de 13200 lei, prejudiciului moral în sumă de 15000 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4181 lei, iar în total suma de 32381 lei.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 7370 lei, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Codrean Rita la data de 24 august 2015, aproximativ la orele 10:30, având scopul lipirii ilegale de viață a unei alte persoane, fiind la domiciliul său din satul XXXXX, raionul XXXXX împreună cu Friniuc Lazar, în urma unui conflict apărut spontan, pe

motiv că, ultimul a dorit să întrețină cu ea un raport sexual, contrar voinței acesteia, a luat de pe plita de la sobă o tigaie de fontă și cu aceasta i-a aplicat lui Friniuc Lazar câteva lovituri în regiunea capului în urma căruia ultimul a decedat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpata Codrean Rita, invocând următoarele argumente:

- are la întreținere un copil minor, suferă de o boală grea care nu se lecuiește și este surdo-mută;

- la 24 august 2015, aflându-se la domiciliu său, a venit Friniuc L. în stare de ebrietate, care a început a o lovi, i-a frânt mâina, a rupt haina de pe ea, și a vrut să o violeze;

- aproximativ de un an de zile fiind violată și bătută de către acesta, s-a adresat la sectoristul din sat, dar fără nici un rezultat. La 24.08.2015, s-a întâmplat din nou problema dată, și atunci intenționat a luat o tigaie de pe plită, și l-a lovit de două ori în cap, dorind să se apere, căci nu mai putea suporta atâta suferință din partea lui Friniuc L.;

- de spaimă a fugit la vecini și le-a povestit ce s-a întâmplat, când s-a întors înapoi, Friniuc L. nu mai răsufă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017, a fost respins ca nefondat apelul inculpatei Codrean Rita.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că prima instanță întemeiat și legal a emis o sentință de condamnare în privința inculpatei Codrean Rita, acțiunile acesteia fiind corect calificate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a mai menționat că, prima instanță în mod corect a recalificat acțiunile inculpatei Codrean Rita de la art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, și anume din „omorul intenționat a unei persoane, săvârșit cu deosebită cruzime ” în „ omorul intenționat a unei persoane”.

Astfel, instanța de apel a constatat, că prima instanță din probele administrate a conchis că acuzarea n-a probat semnul calificativ al omorului intenționat al unei persoane: *săvârșit cu o deosebită cruzime*, deoarece rapoartele de expertiză medico-legale nr.131, 677, 332, pe care se întemeiază învinuirea nu au confirmat intenția inculpatei privitor la comiterea unui omor cu o deosebită cruzime, ci doar au confirmat cauza violentă a decesului și legătura de cauzalitate dintre acțiunile inculpatei și consecințele survenite.

Instanța de apel a mai reținut că, prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art. 101 Cod de procedură penală a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a concluzionat, că în rezultatul cercetării obiective și multilaterale a probelor administrate în prezenta cauză în instanța de apel, s-a dovedit cu certitudine vinovăția inculpatei Codrean Rita în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal - omorul intenționat al unei persoane.

În confirmarea acestei concluzii, instanța de apel a reținut declarațiile succesoriului părții vătămate Friniuc Tatiana și a martorilor Cucereavaia Larisa, Pleșca Domnica, Șvarț Eugenia, Friniuc Serghei, Vetrici (Turețchi) Maria, precum și probele scrise ale cauzei penale.

Totodată, în confirmarea vinovăției aduse inculpatei Codrean Rita instanța de apel a reținut și probele acumulate în cadrul urmăririi penale, cercetate în instanța de fond:

Volumul I:

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24 august 2015, cu planșa fotografică la procesul-verbal de cercetare la fața locului (f. d. 6 - 16);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 131 din 24 august 2015, prin care s-a constatat că la Friniuc Lazar i-au fost cauzate traumatism cranio-cerebral deschis, plăgi contuze ale țesuturilor moi ale capului în regiunea temporo-parietală dreapta cu fractura multiașchiată a osului temporal și lezarea integrității anatomice a creierului care se califică ca vătămări corporale grave incompatibile cu viața, care au dus direct la deces (f. d. 72 - 74);

- actul nr. 424 a-2015 de expertiză psihiatrico-legală de ambulator din 15 septembrie 2015 (f. d. 83 - 84);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 677 din 26 august 2015, prin care s-a constatat că, pe hainele ridicate de la Codrean Rita și pe tigaie sunt depistate pete de sânge de origine umană. Proveniența sângelui nu se exclude ca fiind de la Friniuc Lazar. Nu se exclude nici proveniența acestuia de la Codrean Rita dacă ea avea careva leziuni pe corp sau hemoragii externe la momentul comiterii infracțiuni (f. d. 91 - 93);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 332 din 26 august 2015, prin care s-a constatat că, în proba de sânge prelevată de la Codrean Rita s-a depistat alcool etilic în cantitate de 1,04 g/l (f. d. 99);

- revendicare în privința cet. Codrean Rita (f. d. 117);

- caracteristică nr. 318 din 25 august 2015, eliberată în privința cet. Codrean Rita (f. d. 118);

- acțiunea civilă în procesul penal cu anexele la această acțiune (f. d. 202-211).

Instanța de apel a mai menționat că, deși inculpata Codrean Rita invocă la nivel declarativ că, ca urmare a acțiunilor cet. Friniuc Lazăr care forțat a încercat să întrețină relații sexuale, fiind nevoită în vederea apărării să-i aplice lovituri cu tigaia în regiunea capului, acțiunile acesteia denotă contrariul celor invocate de către inculpată, în acest sens, instanța de apel a reținut că, Codrean Rita, își dădea seama de acțiunile sale și putea să le controleze, a acționat direct și cu discernământ în momentul comiterii acțiunilor infracționale, având capacitate deliberativă deplină. La fel, în cadrul cercetărilor judecătorești s-a stabilit din declarațiile martorului Friniuc Serghei și declarațiile succesoriului părții vătămate Friniuc Tatiana că, anume Codrean Rita anterior a mai întreținut relații sexuale cu cet. Friniuc Lazăr. La fel, declarațiile inculpatei nu-și găsesc confirmare, prin faptul că deși aceasta declară că ar fi fost violată de Friniuc Lazăr, la data de 24 august 2015 s-a prezentat la domiciliul acestuia, solicitând ajutor de a-i bate careva cuie.

Prin urmare, instanța de fond, reieșind din raportul de expertiză medico-legală nr. 332 din 07 septembrie 2015, prin care s-a constatat că în proba de sânge prelevată de la Codrean Rita s-a depistat alcool etilic în cantitate de 1,04 g/l, respectiv conform art.134¹² Cod penal, Codrean Rita se afla în stare de ebrietate cu grad avansat.

Astfel, în ordinea celor expuse, instanța de apel a reținut că, în acțiunile inculpatei Codrean Rita există legătură cauzală directă, și anume între leziunile corporale depistate și decesul victimei, constatate prin raporturile de expertize efectuate, din probele administrate, acesta a avut o conduită violentă, ce a reprezentat o formă de manifestare a sa, îndreptată la lipsirea vieții unei persoane și s-a folosit de mijloacele apte să realizeze acest scop – o tigaie de fontă. Astfel, instanța de apel a indicat faptul că, Codrean Rita, prin activitatea sa infracțională a prevăzut survenirea consecințelor și anume decesul părții vătămate.

Afirmațiile inculpatei Codrean Rita, precum că, instanța de fond incorect a apreciat probele cauzei, punându-le la baza sentinței de condamnare, nu au putut fi reținute ca temei de admitere a apelului, deoarece, ca probe, acestea sunt administrate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanța de fond cât și instanța de apel conform legislației în vigoare.

A mai menționat instanța de apel că, inculpata Codrean Rita în apelul său a indicat: „La 24 august 2015, s-a întâmplat din nou problema dată, intenționat a luat o tigaie de pe plită, și l-a lovit de două ori în cap...” , prin ce se determină intenția acesteia.

Reieșind din probele cercetate, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a stabilit că în acțiunile inculpatei Codrean Rita sunt întrunite elementele infracțiunii consumate prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, omorul intenționat al unei persoane.

Concluzionând asupra vinovăției aduse inculpatei Codrean Rita de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a concluzionat că prima instanță la stabilirea măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, a ținut cont de: scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea infracțiunii săvârșite, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, de persoana celui vinovat; circumstanța agravantă a cauzei, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, unde prima instanță justificat a reținut că corectarea și reeducarea inculpatei Codrean Rita este posibilă în condițiile izolării de societate, aplicându-i pedeapsa cu închisoare.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare inculpata Codrean Rita și avocatul Țurcan Arina în numele inculpatei.

6.1. Inculpata Codrean Rita, declarând recurs la 17 mai 2017, în termen, a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței și a deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- prima instanță a încălcat dreptul inculpatei la un proces echitabil, aplicând eronat articolul 145 Cod penal, pe când urma a fi condamnată în baza art. 146 Cod penal;

- Friniuc Lazar, în stare de ebrietate la 24 august 2015 a venit la ea acasă, a început s-o lovească, i-a frânt mâna, i-a rupt haina și a încercat s-o violeze. Astfel, ea apărându-se, și nu intenționat, l-a lovit cu o tigaie de două ori;

- ea fiind surdo-mută și fiind interogată în cadrul urmăririi penale și în prima instanță a avut nevoie de un interpret pentru surdo-muți, însă a fost lipsită de acest drept;

- prin Raportul de expertiză nr. 677 din 26 august 2015 s-a constatat că pe hainele ridicate și pe tigaie au fost depistate pete de sânge de origine umană, însă sângele putea proveni și de la inculpată, deoarece ea avea leziuni corporale, hemoragii externe, fapt ce confirmă că inculpata a fost bătută și agresată de către partea vătămată.

6.2. Avocatul Țurcan Arina în numele inculpatei Codrean Rita, declarând recurs, a solicitat admiterea recursului, casarea sentinței și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de achitare a inculpatei.

În motivarea recursului, invocând temei de drept pct. 6), 8) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel;

- concluzia instanței de apel de la p.15 precum că inculpata își dădea seama de acțiunile sale și putea să le controleze, a acționat direct și cu discernământ în momentul comiterii acțiunilor infracționale, având capacitate deliberativă deplină, vin în contradicție cu concluziile experților formulate în raportul de expertiză psihiatrică nr. 1202 din 07 decembrie 2015 în care se indică că inculpata suferă de retard mintal moderat psiho-patiform, fiind analfabetă. Totodată instanța își întemeiază concluzia prin probe ce invocă circumstanțe din auzite și anume: declarațiile succesului părții vătămate și altor martori care declară că cunosc circumstanțele cauzei din auzite;

- eronat au fost calificate faptele comise către Codrean Rita, care s-a aflat în legitimă apărare, iar prin aceasta - și încălcarea principiului legalității incriminării;

- atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au intrat în esența probatoriului, în partea ce ține de semnele constitutive obiective și subiective care califică fiecare faptă așa-numită infracțională în limitele unei componente de infracțiuni distincte și pe această cale - să aplice regulile prevăzute de lege pentru legitima apărare;

- procesul verbal de reținere a persoanei din 24 august 2015 din care rezultă că reținerea s-a efectuat în lipsa interpretului de limbaj mimico-gestual, în contextul în care persoana reținută fiind surdo-mută și analfabetă, fapt confirmat prin expertiza psihiatrică și extrasul medical. În mod formal a fost indicat că i-au fost comunicate și explicate drepturile și obligațiile fapt care nu putea avea loc în lipsa unei persoane apte să comunice cu condamnată surdo-mută;

- procesul verbal de audiere a bănuitei - în care se indică că audierea a avut loc cu participarea interpretului Șvarț Eugenia din satul care locuiește

condamnata, fără a anexa la materialele cauzei înscrisuri ce confirmă calificarea lui Șvarț Eugenia ca și interpret de limbaj mimico-gestual. Respectiv, ofițerul de urmărire penală în scopul de a asigura formal legalitatea acțiunilor a admis în proces o persoană care nu avea dreptul de a participa ca interpret. Prin procesul-verbal de audiere a specialistului din 26 august 2015 dna Lucașova Ana, interpret autorizat de Ministerul Justiției, aceasta a declarat că Codrean Rita, nu cunoaște limbajul mimico-gestual standard, folosește un limbaj propriu. Cu toate acestea OUP, la interogarea inculpatei la această etapă a urmăririi penale, nu a identificat un interpret care ar putea asigura comunicarea cu inculpata și s-a rezumat la faptul de a admite diverse persoane în calitate de interpret pentru a legaliza formal acțiunile procesuale;

- procesul-verbal de comunicare a raportului expertiză nr. 677 (care conține ștersături) din 18 septembrie 2015 a fost adus la cunoștința inculpatei în lipsa apărătorului;

- procesul-verbal de comunicare a raportului de expertiză nr. 425 din 15 septembrie 2015 a fost adus la cunoștința inculpatei în lipsa apărătorului;

- procesul-verbal de notificare a părților privind dispunerea expertizei psihiatrice din 26 august 2015 a fost adus la cunoștința inculpatei în lipsa apărătorului;

- ordonanța de punere sub învinuire din 26 septembrie 2015 a fost adusă la cunoștința inculpatei în lipsa unui interpret autorizat, deși în ordonanță se conține fraza formală că i-a fost explicat conținutul ordonanței și drepturile acestuia;

- deși în procesele-verbale indicate se conține semnătura cet. Codrean Cristina, la materialele cauzei nu există înscrisul care demonstrează autorizarea ca interpret de limbaj mimico gestual, iar Codrean Cristina este sora condamnatei, care are studii incomplete și nu posedă cunoștințe de translare a limbajului mimico-gestual, fapt constatat prin procesul-verbal de audiere a învinuitei din 26 septembrie 2015.

7. Procurorul prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilității recursului pe motiv, că recurentul nu a invocat nici-un temei de drept prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală.

8. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează, că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a

aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Recurenții invocă în recursurile declarate temei de drept prevăzut de pct. 6), 8) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevăd că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Conform art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă un temei de casare.

Colegiul lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Referitor la critica formulată în recurs potrivit căreia inculpata nu a fost asigurată cu un interpret de limbaj mimico-gestual autorizat în faza de urmărire penală și în cadrul judecării cauzei în prima instanță, Colegiul lărgit atestă că acest argument a fost lăsat fără careva răspuns de către instanța de apel, or, potrivit Actului nr. 424a-2015 de expertiză psihiatrico-legală (narcologico-legală) efectuată în condiții de ambulatoriu din 15 septembrie 2015 în privința inculpatei Codrean Rita, s-a concluzionat că ultima *suferă de deficiență intelectuală agravată de deplasarea socio-pedagogică. Surdomutism* (f. d. 83 – 84, vol. I).

Colegiul lărgit menționează că, potrivit art. 6 paragraf 3 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertății fundamentale, orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa; b) să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

În acord cu prevederile CEDO art. 16 alin (2) Cod de procedură penală prevede că persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret.

Colegiul penal menționează, că legislația de procedură penală în mod expres atrage atenția asupra respectării procedurii de audiere a persoanelor cu deficiențe de vorbire și auz, astfel potrivit prevederilor art. 105 alin. (4) Cod de procedură penală, martorul surdomut este audiat cu participarea interpretului care cunoaște semnele acestuia și poate să comunice prin ele. Participarea interpretului este consemnată în procesul-verbal.

Totodată, art. 6 pct. 19) Cod de procedură penală, definește noțiunea de interpret ca persoană, invitată în procesul penal de organele competente, care traduce oral dintr-o limbă în alta sau care *traduce semnele celor muți ori surzi*, mijlocind astfel înțelegerea dintre două sau mai multe persoane.

La fel, Colegiul lărgit ține să menționeze că, potrivit art. 85 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, interpretul, traducătorul este obligat să prezinte, de regulă, organului de urmărire penală sau instanței documentul ce confirmă calificarea de interpret, traducător, să-și aprecieze obiectiv capacitatea sa de a traduce complet și exact.

Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel în speța dedusă judecării, n-a dat un răspuns argumentelor apărării inculpatei Codrean Rita, care suferă de surdomutism, cu privire la faptul dacă în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei în prima instanță inculpatei i-a fost sau nu asigurată dreptul la interpret în modul corespunzător de către autoritățile naționale.

În acest sens instanța de recurs atestă, că inculpata în faza de urmărire penală și la etapa judecării cauzei în prima instanță a fost asistată de către un interpret necalificat, și anume: fiind audiată în calitate de bănuită (f. d. 37, vol. I), interpretarea întrebărilor formulate de către ofițerul de urmărire penală și declarațiile date de inculpată a fost asigurată de către Șvarț Eugenia, aceasta fiind o consăteana a inculpatei, și care nu deține nici un document ce i-ar confirma calitatea de interpret.

Ulterior, interpretarea a fost înfăptuită de către sora inculpatei Codrean Cristina, care pe lângă faptul că nu era un interpret autorizat, nu putea participa în procedura în cauza penală potrivit restricțiilor stipulate de art. 86 Cod de procedură penală, dat fiind faptul că este rudă cu inculpata.

Ținând cont de cele sus-expuse, instanța de apel judecând cauza, urma să dea răspuns la argumentele apărării cu privire la neasigurarea inculpatei Codrean Rita cu interpret la urmărirea penală și la judecarea cauzei în prima instanță, iar în cazul constatării încălcărilor menționate de către apărare să procedeze în conformitate cu prevederile art. 415 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs constată că argumentele apărării cu privire la faptul, că inculpatei în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei în prima instanță, nu i s-a asigurat dreptul la un interpret, un viciu fundamental, care afectează grav soluția instanței prin încălcarea dreptului inculpatei la un proces echitabil, au fost lăsate de către instanța de apel fără careva răspuns, fapt ce condiționează casarea deciziei atacate.

Totodată, ținând cont de faptul, că erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, Colegiul lărgit conchide de a casa total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlăture erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare, declarate de către inculpata Codrean Rita și de către avocatul Țurcan Arina în numele inculpatei Codrean Rita, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2017 privind-o pe **Codrean Rita XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **28 decembrie 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Toma Nadejda

Alerguș Constantin

Timofti Vladimir

Moraru Petru